

ב"ה חנוכה ה'תשע"ד

היש סינאי לנס!?

ספר החינוך

משרשי מצוה זו, כדי שיזכרו היהודים לעולם הניסים הגדולים שעשה להם השם יתברך ביציאת מצרים:

ספר החינוך מתאר את 613 המצוות של התורה. נוצר בברצלונה בסוף המאה ה-13. עוסק גם בטעמי המצווה – [שורש].

ואין מן התימה אם באו לנו מצוות רבות על זה, מצוות עשה ומצוות לא תעשה, כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ובאמונתנו. ועל כן אנו אומרים לעולם בברכותינו ובתפלותינו זכר ליציאת מצרים, לפי שהוא לנו אות ומופת גמור בחידוש העולם, וכי יש א-לוה קדמון הפץ ויכול, פועל כל הנמצאות אל היש שהם עליו, ובידו לשנותם אל היש שיחפוץ בכל זמן מן הזמנים, כמו שעשה במצרים ששינה טבעי העולם בשבילנו, ועשה לנו אותות מחודשים גדולים ועצומים, הלא זה משתק כל כופר בחידוש העולם, ומקיים האמונה בידיעת השם יתברך, וכי השגחתו ויכלתו בכללים ובפרטים כולם:

דויד יום/וויקיפדיה

נסים אינם יכולים לתמוך בדת בצורה רצינית. ישנן מספר טענות שיום מציע, שכולן נסובות על הבנתו את הנס: שהאל עובר על חוקי הטבע. טענה אחת היא שלא ניתן לעבור על חוקי הטבע.

דיוויד יום פילוסוף והיסטוריון סקוטי [בן המאה ה-18] נחשב לפילוסוף החשוב ביותר שכתב בשפה האנגלית. החקירה הפילוסופית המוכרת והמשפיעה ביותר של יום

טענה אחרת היא שעדות אנושית לעולם לא תהיה מספיק אמינה כדי לעמוד כנגד הראיות שיש לנו על חוקי הטבע. או במלים אחרות, טענות יוצאות דופן מצריכות הוכחות יוצאות דופן. נקודה זו יושמה לשאלת תחייתו של ישו שעליה יום ישאל, "מה יותר הגיוני; שאדם יקום לתחייה או שהעדות הזו מוטעית באופן כלשהו?" או, באופן יותר בנאלי, "מה יותר הגיוני; שאורי באמת מעקם כפיות בכוח שכלו, או שיש פה איזושהי תחבולה?" טענה זו היא היסוד לתנועה הסקפטית והיא נושא חשוב ומעורר ויכוח אצל היסטוריונים של הדת.

חוק

ליטלוד

נגדיר נס כאירוע הקורה בתדירות של פעם במיליון. נניח שבמהלך השעות שאדם ער ומודע, אדם זה יחווה אירוע פעם בשנייה. בהנחה שאדם ער ומודע רק שמונה שעות ביום: ב-35 יום, אדם יחווה 1008000 אירועים. בהתאם להגדרה שלנו למושג 'נס', אדם צריך לצפות להתרחשות של נס בערך פעם ב-35 ימים.

ליטלוד – מתמטיקאי בריטי בן המאה – 20. החוק שלו הוא ישום פרטי של 'חוק של המספרים הגדולים באמת' הקובע שבהנתן מספר גדול מספיק של אירועים, צפוי שיקרו גם אירועים מאוד לא סבירים.

דברים פרק יג

(ב) פִּי יָקוּם בְּקִרְבָּהּ נָבִיא או חֵלֶם חֵלֶם וְנָתַן אֱלֹהִים אוֹת או מוֹפֵת:

תענית דף כה

חד בי שמשי -

פעם אחת בערב שבת בין השמשות דאה [רבי חנינא בן דוסא] את בתו והיא עצובה

חזייה לברתיה דהוות עציבא

אמר לה בתי למאי עציבת?

אמרה ליה כלי של חומץ [והנר לא יחזיק מעמד] נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת

אמר לה: - בתי, מאי איכפת לך?! מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק!

תנא היה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו ממנו אור להבדלה.

פרי צדיק לחנוכה אות יד

אך הענין דאיתא בר' חנינא בן דוסא (בתענית שם) שאמר לבתו מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר

רבי צדוק הכהן מלובלין [1823-1900] אחד מהיוצרים המקוריים והפוריים ביותר מבין גדולי החסידות. הגותו מאופיינת בשילוב של למדנות תורנית ופרשנות חדשנית עם תורות הקבלה והחסידות.

חנוכה תשע"ד

לחומץ וידלוק והיה דולק עד שהביאו ממנו אור להבדלה..... אמנם ר' חנינא בן דוסא שהיה נפש חנינא בדורו שהכיר שהכל מהשם יתברך שחונן לא היה אצלו שייכות למעשה נסים כלל. שזה רק מי שמורגל בטבע כמונו וכשרואה דבר היוצא מהטבע הוא נס. כמו אצלינו שנראה מה ששמן דולק הוא בטבע ושידלוק חומץ הוא נס. מה שאין כן ר' חנינא בן דוסא הכיר מפורש שהכל מהשם יתברך ומה שהשמן דולק הוא גם בנס ממעשה השם יתברך והוא יאמר לחומץ וידלוק והכל אחד. ועל זה רומז מה שכתבו בספרים אלהי"ם גימטריא הטב"ע. שהוא שאף מה שנראה לעין שמתנהג בטבע הוא גם כן רק מעשה א-להים שהוא בעל הכחות כולם. וזהו נסי נסים נעשה לו שיכיר שהכל נסים.

ד"ר יצחק ברויאר - נחליאל – עמ' רפב

נר תורה שהדליק מתתיהו כהן גדול עם כל אפסות כוחו, ולא היה לו להדליק אלא יום אחד בלבד, הנה הנר הזה האיר בדרך נס שמונה ימים, ובדרך נס הוא מאיר עד היום הזה בכל בתיהם של בני תורה... ומדוע תקנו חז"ל שמונת ימי חנוכה, בעוד שהנס היה רק שבעת ימים? לא היה להם שמן כי אם ליום אחד בלבד. ולמה הדליקו בכלל? איך לא נתיאשו לגמרי באמרם: הלא אין לנו שמן כי אם ליום אחד בלבד? לא נתיאשו! הדליקו! ואלמלא הדליקו, הרי גם נס לא נעשה להם! ומה שלא נתיאשו, ומה שהדליקו בלי כל סכויים טבעיים, וכי אין זה נס? ומי יודע, אם אין הנס הזה, הנס של הדלקת יום הראשון, הוא הנס הגדול ביותר? "הדלקה עושה מצוה!"

בובר עמ' 5-294

שבע שנים רצופות למד משה לייב בבית מדרשו של רבי שמלקי מניקלשבורג. כשתמו שבע השנים ציווה הרבי לקרוא לו ולא אמר לו אלא דברים אלה: 'עתה תוכל לשוב הביתה'. אחרי כן נתן לו שלושה דברים לדרך: אדום אחד, כיכר לחם וגלימה לבנה וכירך אותו לדרכו.

בערב כשהיה משה לייב עייף מנדודי היום, נטה אל כפר אחד, ללון שם ולאכול את לחמו. שמע קול אנחה והלך אחרי הקול עד שהגיע לחלון של מרתף הגדור בשכבה. קרה אל החלון ופנה אל האיש בנאנח. נמצא שחוכר יהודי הוא שנכלא כאן בשביל שחייב לבעל האחווה סך שלוש מאות זהובים דמי חכירה ואין בידו לשלם. ראשית זרק משה ליב את כיכר הלחם דרך החלון למטה, אחרי כן שם פעמיו לדרך אל בעל האחווה, כאילו היה בן המקום...

כשבא לשם... דרש מבעל האחווה להוציא את היהודי לחופשי והוא יתן לו אדום אחד דמי פדיון. בעל האחווה התבונן בבחור החצוף המבקש ממנו לסלק חוב של שלש מאות זהובים באדום אחד, ושילח אותו מעל פניו. אך יצא משה לייב החוצה והנה תקף עליו צערו של היהודי האסור, עד שפתח שוב את הדלת בחוזקה וקרא פנימה: 'אתה מוכרח להוציא לחופשי! קח את האדום שלי ושחרר אותו!'. בימים ההם היה במדינת פולין כל אציל בבחינת מלך בנחלתו, שליט על החיים ועל המוות. לכן תפסו העבדים בפקודת אדוניהם את משה לייב והטילוהו ל דיר הכלבים. וכיון שמעיני הכלבים שהתנפלו עליו נשקף לו המוות, מיהר ולבש את הגלימה הלבנה, בחינת תכריכים, מיד נחרדו הכלבים למראה הלבוש ונרתעו ביבבה אל הכתלים. כשנכנס בעל האחווה אל הדיר, עדיין היה משה לייב סמוך לדלת, והכלבים עמדו מסביב לו במעגל רחב, מייבבים ורועדים. ציווה עליו לקום ולצאת מכאן. אבל משה לייב נשבע: 'לא אצא מכאן עד שתיקח את האדום שלי ותוציא את האיש לחופשי! לקח האדון את האדום, הלך בעצמו אל הבית שהיהודי היה אסור שם, פתח את המרתף ואמר לאיש כי ישוב לביתו בשלום. ואילו משה לייב הלך לדרכו הלאה.

הנוכה תשע"ד

****

וסיים הה"צ מטשארטקוב וויא נעמט מען היינט אזוי א חאלאט:
סיפור זה אהב הרבי מטשורטקוב לספר, ובסיימו היה אומר: 'הו היכן נמצא גלימה כזו!'

